

גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קסב.

עין משפט נר מצוה

א א מ"י פכ"ו מהל' מלוה
וה' ה"א ג סמך עשין דל
טו"ש"ע ח"מ כ"י מד סעף
ז:
ב ב מ"י שם ס"ל ד סמך
ז שם טו"ש"ע ח"מ כ"י מה
סעף ו:

מוסף תוספות

א. כיון דמפסיל שטרא
בהרחקת שני שטים, וכו'.
דילמא גיז' ליה לכוליה
שטרא לדעיל וכתבי שטר
בשני שטיין וזה חתימי
סודרי בשלישית. רמב"ן.
ב. שהביאו לביד ביום
שנכתב לה להודיע שהיא
גרדשה ויתירה לינשא,
דכיון דהאינא וזה ובעדי
מסירה לא חישינן לזיופא.
ג. [ו]גיז' ליה לכוליה שטרא לדעיל
ורביב שטר בשני שטיין
וזה חתימי סודרי
בשלישית. רמב"ן. ד. שהיו
מונים לכתוב שני שטים
שם. ה. וזה שלא כדברי
ר"י ז"ל שכתב, הריחיק
הצדדים מן הכתב שני שטים
פסול אם אין כתוב שרי
וקיים. רשב"י.

רבינו גרשום

שום חידוש ממון שלא
נכתב בענינו של מעלה
אין למדין מאותה שיטה.
דאיכא למימר אחר שנכתב
ונתחם זיין הוא ולהכי
כתבי בכל שטרי בשיטה
אחרונה ככל מה דכתוב
ומפורש לעיל דהיינו מענינו
של שטר: מאי שנא שני
שיטין דלמא מדיף, ומוסרף
וכותב יותר ממון ומקיים
ליה בשיטה אחרונה בשיטה
אחת יכול לכתוב בה זיין
ומקיים בסופה אלא לאו
ש"מ משריה שיטה אחת
כשר דאי כתב ומויף באות'
אין למדין מכל
אותה שיטה מה שאין
כ"ב. שיטין דילפינן
מייניה משה' פסול דמצי
לדיופי ליה:

א (ז"ל לזכור, ב) רש"י,
ג י"א ואפשר דלא,

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה אמר רב
עמרם וכו' נלמנו שיכתב בה
דבר הנרץ דהשאה אם לא
יודיעו ורופסו לאחר זמן
אין אלו: (ב) תוס' וכו'
(ג) הקדוש וכו' וכו'
יש לומר דודאי בדין הוא
שיהא כשר אלא דבגטין
פרק המניח תנינא משמע
שהוא פסול: (ג) בא"ד
דפרק קמא דגטין ה"א
שטרא: (ד) בא"ד ר' יוחנן
פרק ע"ב על תנחומין דלן
כותבין לא על גיר מחוק:
(ה) בא"ד אליהו דר' יוסף
מוהר דליכא חזרת השטר:
(ו) בא"ד אין כותבין לא
על גיר: (ז) בא"ד אכל
כשר שטרות, ג"כ עין
במון: פ"ב דגטין [דף
כ"ג] דג"ה אכל בשטרות
לא פירשו להדיא דר' יוחנן
מוהר בשטרות דכ"י לאלתר:

אמר רב עמרם לפי שאין למדין משיטה אחרונה. מפני שאין העדים יכולין לקרב חתימתן כ"כ בסמוך בסוף השטר ומניחין ריח בין השטר לחתימתן ויכול אדם לזייף ולהוסיף ביניהם שיטה אחת והלכך מקון דבגט לחזור מענינו של שטר בשיטה אחרונה נלמנו שיכתב בה

דבר הנרץ (א) שהרי אם זייפו והוסיפו לאחר זמן אין אלו מפסדין כלום אם לא נלמד הימנה שהרי כבר כתוב כל זה למעלה וגם אם זייפו ויוסיפו בשיטת החלק שאחר ענינו של שטר בשיטה אחרונה בין השטר לעדים לא מעלה ולא מוריד שהרי אין למדין משיטה אחרונה. ובשאלת כתוב בשטר שריר וקיים מיידי. כן נראה בעיני טעם הדבר ופירושו ועיקר:

הרחיק את העדים שני שטיין מן הכתב פסול. אם אין כתוב בו שריר וקיים אפי' יש עדים שלא נוסף בו דבר ויזק מכל מקום הוא שטרא חספא בעלמא הוא שלא נעשה כתקון חכמים וכמלוה על פה דמיא: אלא לאו ש"מ אין למדין משטה אחרונה. הלכך הרחיק שני שטיין פסול שיכול לזייף שני שטיין ונלמד מן הראשונה: אלא

למיחש שהניחו שני שטיין חלק והוא המלוה זיף בו שיטה אחרונה^א ויש לומר דודאי (א) כן הוא שהוא כשר ובגטין פרק המניח תנינא (דף ט:): משמע שיהא פסול דקמני התם הוא שטרא פרסאה דחתימי עליה סהדי ישראל גבי ציה ממשעבדי ופריך והא בעינן שיחזור מענינו של שטר בשיטה אחרונה

ולכא ומשני דממחר והשתא אמאי לא משני כשהעדים רחוקים שיטה אחת מן השטר אי איתא דהוה כשר ויש לומר דעדיפא מינה משני דאפי' לא הרחיקו כלום כשר דממחר אצל מלניו להציא ראייה דפסול מהאי דפרק קמא (א) (דף יא.) הא שטרא פרסאה דמסריה ניהליה באפי' סהדי ישראל גבי ציה מבני

חרי ופריך רבא והא בעינא כתב שאין יכול לזייף וליכא דלאפינן והא בעינא שיחזור מענינו של שטר בשיטה אחרונה וליכא דממחר והשתא מאי פריך דבעינן חזרת השטר למה אי משום דלא לכתוב מאי דבעי הא כיון דליכא עדי מסירה מדבר דכרי אי הוה תנאה וחיפיה אפי' לאחר כמה ימים מדבר דכרי דלאמר ר' יוחנן פרק שני (שם דף כג:) על (א) מילתא דלן כותבין על גיר מחוק כו' וחכמים

אליעזר דאי הוה תנאה וחיפיה מדבר דכרי ואם כן מאי קפריך הא ליכא חזרת השטר אלמא אע"פ שאין יכול לזייף פסול כי ליכא חזרה ואע"ג דר' (א) (אליעזר) פליג על ר' יוחנן ופוסל דר' מלאכת ר' מ"מ הלכה כר' יוחנן רבו ועוד בריש חוקת הבתים (לעיל דף כט.) אמר אבי' שדות בכסף יקנו ענה טובה קמ"ל וזהו כסברת ר' יוחנן דתם והא לא ראייה היא דע"כ לא פריך אליהו דר' יוחנן (א) דהא ליכא חזרת השטר דלדידיה היכי פריך והא בעינן כתב שאינו יכול להודיע וליכא דהא אמר ר' יהודה בן בתירא אין כותבין (א) על גיר מחוק ולא על דיפתרא וחכמים מכשירין ואמר ר' יוחנן כשהכשיר ר"א אפילו מכאן ועד עשרה ימים דמדבר דכרי אלא אליהו דר' אליעזר פריך דאמר לא הכשיר ר"א אלא לאלתר אצל מכאן ועד עשרה ימים לא וה"נ פריך שפיר והא בעינן חזרת השטר וליכא ויכול לזייף ולא דכרי לימים רבים אצל לר' יוחנן ה"נ דכשר כיון שאין יכול לזייף מדבר דכרי (א) אצל בשאר שטרות מכאן ועד ר' ימים לא דרוב עניני תנאים הם בשטר ולא דכרי לזמן מרובה מיהו מסתבר דפסול גזירה אטו היכא דלא הרחיק שיטה אחת דלא משתמט לאפלוגי בהן אלא בין הרחיקו (א) ללא הרחיקו בעינן חזרת השטר: פ"ב שאין

בא"ד ב'. ביימיה לא היו כותבין שריר וקיים בפשוטין שלא כדאמר גבי מוקשר לעיל דכתב (א) שריר וקיים מכלל דפשוטין לא היו כותבין שריר וקיים ולכן לא היו למדין משיטה אחרונה שלא יוכל לזייף בשיטה אחת שהרחיקו העדים והיו כותבין חזרת השטר בשיטה אחרונה ולא שום דבר עיקר (א) שאין למדין הימנה ואם איננו צהן מחק היו כותבין אותו והיו מקיימים אותו קודם שיטה אחרונה דאחר כן לא היו למדין כל עיקר הימנה ויש לתמוה א"כ היאך הורגלנו לכתוב קיום מחקים אחר וקנינא מיניה (א) והא אין למדין משיטה אחרונה ואין לך למדין גדול מזה ולא היה לנו ללמוד לפי שיכול לצא ליד זיין כיון שהשטר כשר בלא שריר וקיים שפעמים לא יכתוב מתחלה שריר וקיים ויבא זה וימחקו מה שירצה ויגיה ויקיים המתקן בסוף ויכתוב שריר וקיים וי"ל כיון שהורגלנו לכתוב שריר וקיים יהא פסול אם לא נכתב כן אפילו כשאין בו מחק והשתא לא יוכל לצא ליד זיין לכן אנו כותבין שפיר קיום מחקים אחר וקנינא מיניה ולמדין אנו (א) היטב משיטה אחרונה כיון שאנו כותבין שריר וקיים והא דכותבין וקנינא מיניה וכו' לא היא חזרת השטר אלא לפי שעדיין עדות הקיין הוא שכתבנו כתב ואמר לנו הו' עלי עדים וקנו ממנו ואחר כן וקנינא מיניה והוא הדין שיכול לכתוב באמצע השטר כשר הא שפירש דלא צריך חזרת השטר אם כן דכותבין בגטין ודין (א) דהיו ליימי ממאי ספר מירובין וגט פטורין לא היא משום חזרת השטר דלא צריך למכתב חזרה כיון דכותבין שריר וקיים ובגטין דת משה וישראל הוי במקום שריר וקיים ובעיא היא בהמגרש

(גטין דף פה: ושם) אי בעינן ודין או לא ולא איפשיט ולכן נראה שלעיקר גט אנו כותבין ודין ואין אנו צריכין חזרה משום טעם שפי' ויכולים לכתוב ודין בשיטה אחרונה דכדת משה וישראל הוי במקום שריר וקיים ויש תימה למה שינו הקדמונים לכתוב שריר וקיים וללמוד משיטה אחרונה ולקיים מחקים אחר וקנינא מיניה כיון שחכמי הגמרא לא היו כותבין שריר וקיים מדקאמר אין למדין משיטה אחרונה ומקיימים מחקים קודם שיטה אחרונה וי"ל שחששו שפעמים שיטעו העדים שאין בקיאים ורחיקו שני שטיין ואפילו לא יהא אדם חלוף לעשות שטר חדש בשני שטיין^א כי ידאג שיכחישוהו העדים שלא חתמו על שטר זה מעולם מכל מקום לא ידאג מלהוסיף שני שטיין וילמדו מן העליונה כי העדים לא יהיו זכורים שהרחיקו שני שטיין וכיון דכתב שריר וקיים למדין בטוב משיטה אחרונה הוה שאל ר"י לר"ם על קיום מחקים שאנו כותבין בשיטה אחרונה והשיב כמו שפירשתי שאנו סומכין על שריר וקיים וקשה על הא שפירש שמשים שריר וקיים וישראל שהורגלנו לכתוב לא כותבין חזרת השטר והלא גם הם היו כותבין דת משה וישראל דממוכה במס' ידים (פ"ד משה ח) אמרו דאוקים קובלים אנו עליהם פרושים שאחם כותבין את המושל עם משה בגט ה"ג במשניות ולא גרסינן את המושל עם השם כמו שכתוב במקמ' משניות כי מה ענין השם בגט דודאי כשנלחו צית חשמונאי היו כותבין בשנת כך וכך ליוחנן כהן גדול לאל עליון מקמי דלחצטיילת (א) (אזכרת מן [שטרייא] דכתיבא בפ"ק דר"ה (דף יח:)) אצל המושל לא היו כותבין כשהיו כותבין את השם אלא ודאי עם משה גרסינן אלמא כותבין דת משה וישראל בגטין וי"ל שמתחלה היו כותבין דת משה וישראל באמצע הגט ואחר כן כותבין בגט במקום שריר וקיים ולכן אין כותבין חזרת השטר ולאחר פטירתו של ר"ת מלא ר"י צה"ג שהיה לר"ם בחיקון הגט שעשה (א) כל דבר שלמדין הימנו אם מחק או תלה צריך לכתוב דעל המחק או דעיי חטי קודם שיטה אחרונה לפני וקנינא מיניה אך בדברים שגנה עליהם שכתב פעמים ושלא בתוך השטר אז אין עיקר הגט תלוי בו צוה הורגלו לקיים אחר שיטה אחרונה א"כ לפי דאין למדין משיטה אחרונה וקנינא מיניה הוה חזרת השטר ושריר וקיים דכותבין על חנם הוא וצריך לזוהר בגטין שלא לכתוב ודין דיהי ל"י מנאי ספר מירובין בשיטה אחרונה אלא מחזירין ואילין שהוא כפל לשון מאחר שאין למדין משיטה אחרונה אע"ג שאנו כותבין שריר וקיים בשטרות וכדת משה וישראל בגטין שאין לכתוב דבר שהוא מעיקר הגט בשיטה אחרונה ומציעא לן בהמגרש (גטין דף פה:) אי בעינן ודין או לא ולא איפשיט וקשיא לר"י על הא פירוש שפירש ר"ת שאין למדין משיטה אחרונה וקיום מחקים שהורגלו לכתוב אחר וקנינא היינו בדברים שאין עיקר השטר תלוי בו א"כ יצא ליד זיין שימחקו בשטר דבר (א) ויכתוב עליהם דבר שגנו בשטר ויקיימונו בסוף השטיה אחר וקנינא מיניה וכמו שאומר ר"ת שמתחלה דלמדין משיטה אחרונה וכן נראה לר"י מדנהגו לכתוב שריר וקיים בשטרות ובגטין דת משה וישראל מ"מ נהי שאנו למדין משיטה אחרונה הרחיק שני שטיין פסול דלמא גיז' ליה לעילא וכתב הוא בשני שטיין ועדיין הם בשיטה שלישית^א ור"י פירש שמה צעזור הטורח הורגלו לכתוב שריר וקיים לפעמים בחזרה גופה היה מחק והיה צריך לקיימו ולאחר פסע אחרת דנהי שאין למדין משיטה אחרונה זכות לצעול השטר חוזרת מיהא למדין שכתבנוהו אין לחוש שמה זיין לכן היה צריך לקיים המחק על חזרה שלא יאמר הלוה או המוכר זכות היה לי שם ומחמקו:

לעני רש"י

קנינו"ש [קנינו"ש].
פרוטות, מטבעות קטנות.